

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 23.11.2011
COM(2011) 786 konč.

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

**Ustvarjalna Evropa – novi okvirni program za kulturne in ustvarjalne sektorje
(2014–2020)**

1. Uvod

„Ustvarjalna Evropa“ je novi okvirni program za kulturne in ustvarjalne sektorje iz večletnega finančnega okvira za obdobje 2014–2020¹, ki bo združil sedanje programe Kultura, MEDIA in MEDIA Mundus v skupni okvir ter ustvaril popolnoma nov finančni instrument za lažji dostop do financ.

Program bo s posebnim osredotočanjem na potrebe kulturnih in ustvarjalnih sektorjev, ki si prizadevajo za delovanje prek nacionalnih meja, ter z močnim poudarkom na spodbujanju kulturne in jezikovne raznolikosti dopolnil druge programe Evropske unije, kot so pomoč iz strukturnih skladov za naložbe v kulturne in ustvarjalne sektorje, obnova kulturne dediščine, infrastruktura in storitve na področju kulture, skladi za digitalizacijo kulturne dediščine ter instrumenti širitve in zunanjih odnosov. Države članice podpirajo številne pobude na področju kulture, od katerih jih je mnogo zajetih s predpisi o državni pomoči.

Predlog Komisije je, da se v večletnem finančnem okviru za obdobje 2014–2020 za kulturne in ustvarjalne sektorje nameni znatno več proračunskih sredstev, in sicer skupaj 1,801 milijarde (tekoče cene), kar je 37-odstotno povečanje v primerjavi s sedanjimi ravnmi porabe. Tako povečanje je popolnoma v skladu s temeljnimi načeli in prednostnimi nalogami strategije Evropa 2020 ter njenih vodilnih pobud, saj naložbe v kulturne in ustvarjalne sektorje strategijo neposredno podpirajo pri spodbujanju pametne, trajnostne in vključujoče rasti. Ocenjuje se, da so kulturni in ustvarjalni sektorji leta 2008 prispevali 4,5 % k BDP EU ter zaposlovali okoli 3,8 % delovne sile v Evropi². Poleg neposrednega vpliva na zaposlenost in rast imajo ti sektorji posredne učinke na drugih področjih, na primer v turizmu, zagotavljajo vsebino za IKT³ ter so koristni z vidika izobraževanja, socialnega vključevanja in socialnih inovacij. V tem smislu so še zlasti pomembni zdaj, ko Evropa išče izhod iz gospodarske krize. Kljub nadpovprečnim stopnjam rasti v mnogih državah v preteklih letih pa se ti sektorji spopadajo s posebnimi izzivi in težavami. Da bi izkoristili potencial za prihodnjo rast sektorjev, je treba k takim omejitvam pristopiti z usklajeno strategijo ter vzpostaviti ustrezne vzvode. To je glavni cilj predloga Ustvarjalna Evropa.

Novi program bo za zaposlene na področju evropskih kulturnih in ustvarjalnih sektorjev, ne glede na njihovo umetniško stroko, preprosta, prepoznavna in dostopna platforma, ki jim bo omogočala mednarodne dejavnosti v EU in zunaj nje.

Komisija se je pri pripravi predloga posvetovala s številnimi zainteresiranimi stranmi. Oprla se je tudi na vmesne ocene sedanjih programov ter neodvisne študije. Poleg tega je upoštevala odzive na zeleno knjigo Komisije „Izkoriščanje potenciala kulturnih in ustvarjalnih industrij“⁴ ter priporočila strokovnjakov v okviru odprte metode koordinacije na področju kulture in strukturiranega dialoga s sektorjem v obdobju 2008–2010.

¹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij, „Proračun za strategijo Evropa 2020“, COM(2011) 500 konč., 29.6.2011.

² „Building a Digital Economy: The importance of saving jobs in the EU's creative industries“, TERA Consultants, marec 2010.

³ Priporočilo Komisije o digitalizaciji in spletni dostopnosti kulturnega gradiva ter njegovi digitalni hrambi, C(2011) 7579 konč., 27.10.2011.

⁴ Zelena knjiga „Izkoriščanje potenciala kulturnih in ustvarjalnih industrij“, COM(2010) 183; delovni dokument služb Komisije „Analiza posvetovanja na podlagi zelene knjige „Izkoriščanje potenciala kulturnih in ustvarjalnih industrij“, SEC(2011) 399 konč., 24.3.2011.

2. Učenje iz izkušenj s sedanji programi, zadovoljevanje prihodnjih potreb

Da bi se nova in večja proračunska sredstva čim bolje uporabila, novi program izhaja iz mnogih dosežkov sedanjih programov ter hkrati odpravlja glavne slabosti, ki so jih odkrili ocenjevalci ali so se pokazale pri neposrednem upravljanju programa. Predlaga tudi vzpostavitev popolnoma novega instrumenta, ki bo izboljšal dostop kulturnih in ustvarjalnih sektorjev do finančnih sredstev, s čimer se bo odzval na potrebo, ki je bila odločno izražena v neodvisnih študijah in posvetovanjih.

2.1. Dosežki sedanjih programov

Ocena sedanjih programov Evropske unije za kulturne in ustvarjalne sektorje kaže, da so okrepili sektor in spodbudili kroženje zaposlenih na področju kulture in umetniških del, s čimer so znatno prispevali h kulturni in jezikovni raznolikosti.

Poraba EU za **program Kultura** s skromnim povprečnim letnim proračunom 57 milijonov EUR, kar v mnogih primerih ustreza letnemu proračunu ene same nacionalne operne hiše/podjetja⁵, je stroškovno zelo učinkovita. Tisočim umetnikom in zaposlenim na področju kulture (po ocenah 20 000 vsako leto) pomaga razvijati mednarodne kariere, tako da krepi njihove spretnosti in znanje na podlagi neformalnega vzajemnega učenja ter odpiranja novih poklicnih poti.

Program je tisočim kulturnim organizacijam (krepko čez 1 000 vsako leto) zagotovil možnost čezmejnega sodelovanja in učenja iz dobrih praks na podlagi partnerstev z izvajalci iz drugih držav. Izvajalcem je ponudil možnost koprodukcije, mreženja in odkrivanja novih poklicnih priložnosti ter dal njihovem delu in naravnosti večjo mednarodno razsežnost. Imel je pozitiven strukturni učinek na sektor in njegovo zmožnost obvladovanja večjih trgov. Prispeval je k razvoju sektorjev in umetniških oblik, ustvarjanju novih del in uprizoritev, spodbudil dostopnost in udeležbo, raziskovanje in izobraževanje na tem področju ter obveščanje, svetovanje in praktično podporo.

Omogočil je kroženje tisočih del na leto, vključno z okoli 500 prevedenimi literarnimi deli. Pri kulturnih projektih podpora iz programa velja za znak kakovosti. Dejavnosti projektov so neposredno in posredno dosegle več milijonov državljanov, ki so uživali ob kulturnih delih iz drugih držav. Program je prispeval tudi k razvoju boljše dokumentacijske podlage za oblikovanje politike s pomočjo študij, katerih ugotovitve so bile uporabljene pri odprti metodi koordinacije. Ker so projekti sofinancirani, večinoma po najvišji stopnji 50 %, je bil program vzvod za znaten znesek dodatnih javnih in zasebnih naložb.

Evropske prestolnice kulture, ki prejemajo naslov EU in sredstva iz programa (1,5 milijona EUR na prestolnico), so imele v nekaterih primerih učinek osemkratnega vzvoda na ustvarjene prihodke, sprožile med 15 do 100 milijonov EUR naložb v operativne programe ter pritegnile dodatne kapitalske naložbe. Prestolnice običajno dosežejo milijone ljudi, k

⁵ To konkretnije pomeni, da je ta znesek 57 milijonov tudi znatno nižji od višine nacionalnih proračunskih sredstev za umetnost in kulturo v Združenem kraljestvu, Franciji in Nemčiji (590 milijonov funtov, 7,5 milijarde EUR oz. 8,5 milijarde EUR).

sodelovanju spodbudijo stotine prostovoljcev, mestom pa zapustijo dolgotrajno dediščino v smislu izboljšanja spretnosti, kulturnih zmogljivosti in dinamike, infrastrukture in podobe.

Programi MEDIA s sorazmerno majhnim letnim proračunom okoli 100 milijonov EUR na trgu, vrednem tisočkrat več, so dosegli dobre rezultate s pomočjo usmerjenih ukrepov za optimizacijo razmerja med stroški in koristmi ter učinka vzvoda programa. Ukrepi so bili osredotočeni na dejavnosti s pozitivnim učinkom na konkurenčnost EU in na potrebe, ki se ne zadovoljujejo na nacionalni ravni, kot je nadnacionalna distribucija. Vsaj delno tudi s pomočjo iz programov MEDIA se je delež evropskih filmov med vsemi prvič predvajanimi filmi v evropskih kinematografih povečal s 36 % leta 1989 na 54 % leta 2009. Mreža Europa Cinemas, ki zajema več kot 2 000 kinodvoran v večinoma neodvisnih kinematografih v 32 državah, kar predstavlja 20 % vseh kinodvoran v Evropi, ki prikazujejo filme premierno, zagotavlja široko in raznovrstno ponudbo filmov, s čimer spodbuja kulturno raznolikost v 475 mestih. Rezultat njihovega kakovostnega načrtovanja predvajanj je bilo 59 milijonov gledalcev (v primerjavi s 30 milijoni leta 2000), kar je 5,6 % vseh gledalcev v Evropi (2,8 % leta 2000). Delež izkupička nenacionalnih evropskih filmov, predvajanih v sklopu mreže, dosega 36 % v primerjavi s povprečjem v Evropi, ki je 7–8 %. V nasprotju z evropskim povprečjem 27,7 % evropski filmi predstavljajo 57 % gledalcev pri predvajanjih v okviru mreže Europa Cinemas.

Programi MEDIA povečujejo konkurenčnost sektorja, saj s podporo za krepitev zmogljivosti, na primer z usposabljanjem in razvojem, spodbujajo profesionalizacijo sektorja in izboljšujejo kakovost del. Letno se usposablja okoli 1 800 zaposlenih (producentov, distributerjev, scenaristov), kar jim omogoča ustrezne kvalifikacije in spretnosti ter priložnosti čezmejnega mreženja. S podpiranjem razvoja lahko letno vstopi na trg 400 kakovostnih evropskih projektov. Podpora za kataloge projektov („*slate funding*“) v nasprotju s podporo za zgolj individualne projekte produkcijskim hišam, pogosto majhnim in podkapitaliziranim MSP, zagotavlja finančno trdnost in dolgoročnejšo perspektivo, kar ima znatne strukturne učinke na industrijo.

Pokazalo se je, da je podpora individualnim producentom za posebne zvrsti avdiovizualnih del, kot so dokumentarni in animirani filmi, namenjeni mednarodni televizijski distribuciji, bistvena glede na posebne potrebe, ki so bile ugotovljene za te zvrsti. Dejavnosti mreženja, kot so koprodukcijski forumi, mednarodno trženje in pobude za usposabljanje, so znatno povečale obseg nadnacionalnih koprodukcij (s 26 % evropskih filmov leta 1989 na 34 % leta 2009). Potencial kroženja teh filmov je 2,3-krat večji kot potencial nacionalnih filmov⁶. Mreže, kot so EAVE, ACE in Cartoon, vzpostavljene s podporo programov MEDIA, so zdaj steber evropske kinematografske industrije.

Jamstveni sklad za produkcijo MEDIA, ki je bil vzpostavljen leta 2010, filmskim producentom omogoča lažji dostop do zasebnih finančnih sredstev s pomočjo jamstvenega mehanizma, ki banke spodbuja k odobritvi posojil na podlagi delitve tveganja. Pričakuje se, da bo sklad, katerega skupni proračun za štiriletno obdobje znaša 8 milijonov EUR, s pomočjo učinka vzvoda jamstvenega mehanizma ustvaril več kot 100 milijonov EUR v obliki bančnih posojil. Sklad, ki je vloge začel sprejemati maja 2011, so filmska industrija in banke ugodno sprejele, omogočil pa je ducat jamstev s posojilno vrednostjo okoli 15 milijonov EUR v desetih različnih državah članicah.

⁶ Vir: Evropski avdiovizualni observatorij, 2008.

Vendar pa je kljub dosežkom programov Kultura in MEDIA potreben dodaten napredek, da se v celoti izkoristi potencial teh sektorjev, ki se spopadajo s podobnimi težavami, kot so fragmentacija trga, izzivi globalizacije in digitalnega premika ter pomanjkanje primerljivih podatkov in zasebnega financiranja.

2.2. Izkušnje za prihodnost

Pri oblikovanju novega programa so se upoštevale izkušnje iz predhodnih programov.

Program Kultura za obdobje 2007–2013

Na podlagi izkušenj s tekočimi programi bodo cilji, predlagani za prihodnji okvirni program, prilagojeni dejanskim potrebam nosilcev projektov, vključno s kulturnimi in ustvarjalnimi MSP. Poleg tega bodo prispevali k potencialu zaposlovanja in rasti teh sektorjev ter hkrati ohranili močno povezavo s spodbujanjem kulturne in jezikovne raznolikosti. V zvezi z različnimi ukrepi iz programa bodo uvedene številne izboljšave in poenostavitve. Veliko število razpisov in kategorij, ki povečujejo kompleksnost na račun preglednosti, se bo z 9 zmanjšalo na 4. Ukrepi, ki ne dosegajo kritične mase, ki nimajo dolgoročne perspektive ali za katere obstaja prekomerno povpraševanje zaradi njihove oblike, se bodo prekinili. Vendar bodo novi ukrepi načeloma odprti za izvajalce, na katere se prekinjeni sklopi trenutno nanašajo, če bodo izpolnjevali potrebne pogoje in merila. Ena izmed poenostavitev bo tudi prekinitev donacij za poslovanje, ki so se izkazale za premalo osredotočene na rezultate ali preveč zapletene za predlagatelje in upravičence. Za vse prihodnje ukrepe se bodo uporabljale donacije za projekte, ki so enostavnejše in spodbujajo dolgoročnejši pristop. Z mednarodnega vidika bo sedanji letni razpis s poudarkom na menjavi države zamenjala večja odprtost programa za države pristopnice, kandidatke in potencialne kandidatke, države evropskega sosedskega območja in Evropskega gospodarskega prostora (EGP). Program bo še naprej odprt za dejavnosti na področju dolgoročnega dvostranskega ali večstranskega sodelovanja s poudarkom na izbranih državah ali regijah na podlagi dodatnih proračunskih sredstev.

Program MEDIA 2007 (2007–2013) in program MEDIA Mundus (2011–2013)

Zaradi številnih sprememb avdiovizualnega prostora v zadnjem času (zlasti z digitalizacijo in globalizacijo) je treba sedanje podporne mehanizme podrobno analizirati in jih prilagoditi prevladujočim razmeram (ter jim s tem omogočiti, da se razvijajo v času). Ugotovljeno je bilo, da so na strateški in operativni ravni mogoče številne poenostavitve. Te bodo vključevale: osredotočenost na strukturne ukrepe s čim večjim sistemskim učinkom; uvedbo finančnega instrumenta, ki bo postopoma zamenjal neposredne donacije, kjer je to mogoče; povečevanje učinka vzvoda finančnih sredstev EU; racionalizacijo mednarodne razsežnosti, predhodno zajete v ločenem programu MEDIA Mundus, v enotni pravni podlagi; horizontalni pristop k vrednostni verigi, ki podpira več filmskih projektov z velikim potencialom trženja in kroženja („champions“) po vsej vrednostni verigi, od usposabljanja do distribucije; prečne projekte, ki zajemajo več segmentov in akterjev v vrednostni verigi ter podporo pooblaščenim prodajalcem s širokim tržnim dosegom in usmerjenostjo na svetovne trge.

V zvezi z regionalnim obsegom programa MEDIA je treba poenostaviti dostop ter omogočiti sodelovanje „širšemu evropskemu avdiovizualnemu področju“, tj. vsem državam pristopnicam, kandidatkam in potencialnim kandidatkam, državam evropskega sosedskega območja in državam EGP. Nekateri projekti bodo odprti za udeležence iz tretjih držav.

Navedene države bi potem plačale prispevke v višini, ki bi odražala pomembnost njihovih avdiovizualnih sektorjev, kot to velja za Švico in Hrvaško, ki sta nedavno postali članici programa MEDIA 2007.

Novi finančni instrument

Velika težava ustvarjalnih in kulturnih sektorjev, ki jo je treba odpraviti, vendar je ni mogoče reševati z donacijami, je težaven dostop malih kulturnih in ustvarjalnih podjetij in organizacij do financ.

To je težava za MSP na splošno, položaj kulturnih in ustvarjalnih sektorjev pa je še precej težji zaradi petih razlogov. Prvič, nematerialna narava večine njihovih sredstev, kot so avtorske pravice, ki običajno niso izražena v finančnih poročilih (za razliko od patentov). Drugič, dela kulturnih in ustvarjalnih sektorjev se za razliko od drugih industrijskih izdelkov na splošno ne proizvajajo množično. Vsaka knjiga, opera, gledališka predstava, film in video igra je edinstveni prototip, podjetja pa po navadi delajo projektno, pri čemer morajo biti naložbe pogosto dolgoročneje, preden postanejo dobičkonosne. Tretjič, pripravljenost za „naložbe“ v sektor je izjemno šibka, saj podjetniki v kulturnih in ustvarjalnih sektorjih pogosto niso dovolj podjetniško usposobljeni, da bi svoje projekte znali tržiti pri finančnih institucijah. Četrto, s tem je povezana težava pripravljenosti „vlagatelja“, saj finančne institucije teh sektorjev ne poznajo dovolj, pogosto ne razumejo profilov tveganja ter nočejo vlagati v krepitev potrebnega strokovnega znanja. Končno, pogosto ni na voljo dovolj zanesljivih podatkov, kar omejuje možnosti MSP v sektorju, da dobijo posojila, ker se finančne institucije pri analiziranju vlog za posojila običajno zanašajo na statistične podatke.

Mala podkapitalizirana podjetja imajo zato veliko težav pri financiranju svojih dejavnosti ter pri zagotavljanju rasti in ohranjanju konkurenčnosti. Ocenjuje se, da finančna vrzel v obliki bančnih posojil za te MSP znaša okoli 2,8 milijarde do 4,8 milijarde EUR. V nekaterih državah članicah je ta težava večja kot v drugih; finančne institucije razpolagajo z dobro razvitim strokovnim znanjem samo v nekaj državah.

S programom bo zato prvič uveden finančni instrument za kulturne in ustvarjalne sektorje. Instrument bo dopolnjeval druge instrumente EU v okviru strukturnih skladov ali programa za konkurenčnost in inovativnost, ki ima horizontalen pristop in zelo omejen vpliv na razvoj dejavnosti v sektorjih, v katerih je delovanje posrednikov (finančnih institucij) omejeno, kot so kulturni in ustvarjalni sektorji. Instrument bo zagotovil močno evropsko dodano vrednost ter dragocene možnosti mreženja in vzajemnega učenja. Prizadeval si bo doseči sistemski učinek s povečanjem števila finančnih institucij, ki imajo strokovno znanje s področja kulturnih in ustvarjalnih sektorjev, širjenjem njihove geografske pokritosti in krepitvijo zasebnih naložb. Poleg tega si bo prizadeval spremeniti navade v nekaterih delih sektorja, tako da bo spodbujal miselni prehod z donacij na posojila, krepil njihovo konkurenčnost ter hkrati zmanjševal odvisnost od javnega financiranja.

3. Ključni ukrepi in prednostne naloge programa

Enotni okvirni program bo najbolj usklajena in stroškovno najučinkovitejša možnost za zagotavljanje podpore kulturnim in ustvarjalnim sektorjem ter spodbujanje njihovega pomembnega prispevka na ravni EU. S programom se bodo na najboljši način izpostavili izzivi, s katerimi se trenutno spopadajo ti sektorji, podpora EU pa se bo usmerila na ukrepe, ki zagotavljajo dodano vrednost EU, tako da tem sektorjem pomagajo čim bolj izkoristiti

možnosti za gospodarsko rast, nova delovna mesta in socialno vključevanje. Lažje izmenjevanje znanja in rešitev za skupne težave bo zelo koristno. Z vidika upravljanja bo enotni okvirni program koristen v smislu racionalizacije, poenostavitve in stroškovne učinkovitosti, saj bo združil informacijske točke in odbore ter zmanjšal število delovnih programov.

3.1. Struktura programa Ustvarjalna Evropa

Pri oblikovanju programa sta bili upoštevani kompleksnost in raznovrstnost kulturnih in ustvarjalnih sektorjev, ki vključujejo organizacije, financirane iz javnega proračuna, nepridobitne organizacije in komercialna podjetja. Različni podsektorji imajo poleg tega zelo različne vrednostne verige. Na primer, vrednostne verige v večini kulturnih podsektorjev so tesneje medsebojno povezane kot v avdiovizualni industriji (glavni izjemi sta založništvo in maloprodajna veriga knjigarn ter produkcija, distribucija in maloprodajna veriga popularne glasbe), saj so razvoj, produkcija, distribucija in prodaja nekega dela in s tem povezani odnosi s kupci/občinstvom običajno odgovornost ustvarjalca. To pomeni, da splošni razpisi in ukrepi za celoten program ne bi bili prilagojeni potrebam različnih akterjev, poleg tega bi bili premalo jasni in bi včasih celo povzročali zmedo.

Kot najboljša možnost je bil zato izbran okvirni program, ki ga sestavljajo trije sklopi:

- medsektorski sklop, namenjen vsem kulturnim in ustvarjalnim sektorjem;
- sklop Kultura, namenjen kulturnim in ustvarjalnim sektorjem;
- sklop MEDIA, namenjen avdiovizualnemu sektorju.

Okvirna proračunska dodelitev bo 15 % za medsektorski sklop, 30 % za sklop Kultura in 55 % za sklop MEDIA.

Sklopa Kultura in MEDIA bosta nasledila obstoječe programe Kultura in MEDIA/MEDIA Mundus. Novi medsektorski sklop bo sestavljen iz dveh delov. Prvi bo vzpostavil instrument za boljši dostop kulturnih in ustvarjalnih MSP in organizacij do financ, tako da bo finančnim posrednikom, ki oblikujejo portfelje posojil, zagotavljal zavarovanje za kreditno tveganje. Pospeševal bo tudi krepitev zmogljivosti/strokovnega znanja, da se bodo lahko zadevna tveganja pravilno analizirala. Drugi del tega sklopa bo zajemal ukrepe za podporo: nadnacionalnega sodelovanja na področju politik in izmenjave izkušenj med oblikovalci politik in izvajalci; novih pristopov k privabljanju občinstva in poslovnim modelom; kulturne in medijske pismenosti; ter zbiranja podatkov, vključno s članstvom v Evropskem avdiovizualnem observatoriju. Sredstva bodo zagotovljena tudi za mrežo centrov Ustvarjalne Evrope (prej kulturne kontaktne točke in centri MEDIA). Ukrepi iz drugega oddelka so večinoma zajeti v sedanjih programih Kultura in MEDIA, vendar bo prinesel skupen, horizontalen pristop zaradi presečne narave koristi v smislu prenosa znanja in upravne učinkovitosti.

3.2. Pričakovani učinek programa

Program naj bi kulturnim in ustvarjalnim sektorjem pomagal pri prilagajanju na globalizacijo in digitalni premik. Na splošno naj bi večji poudarek na nadnacionalnem kroženju del omogočil pogostejše kroženje del, pospešil trgovanje na notranjem in mednarodnem trgu ter povečal prihodke sektorja. V **sklopu Kultura** bo to pomenilo večji poudarek na krepitvi zmogljivosti in nadnacionalnem kroženju, vključno z mednarodnimi gostovanji, nove

evropske platforme z obsežnim strukturnim učinkom ter strateško bolj oblikovane svežnje pomoči za literarno prevajanje za založniške hiše, vključno s promocijsko podporo.

V **sklopu MEDIA** bo več sredstev za distribucijo, vključno z večjim in bolj ciljno usmerjenim financiranjem za pooblašcene prodajalce, da se okrepi njihova kupna in prodajna moč na mednarodnem trgu. Z večjo podporo skladom za mednarodno koprodukcijo v Evropi se bo okrepila koprodukcija med evropskimi in neevropskimi producenti, saj se bosta povečala število in kakovost del, kar bo še dodatno prispevalo k odprtosti mednarodnim trgov. Z lažjim dostopom do financiranja bodo imeli neodvisni razvijalci video iger priložnosti na novih trgih rasti. Pričakovani rezultati so večja konkurenčnost MSP, višji prihodki, večji tržni delež in širše občinstvo.

Sklopa Kultura in MEDIA bosta poleg okrepitve svetovne konkurenčnosti evropskih kulturnih in ustvarjalnih sektorjev ter njihovega pomena izboljšala ponudbo vsebin za potrošnike, kar bo imelo pozitivne učinke na kulturno raznolikost in evropsko kulturno identiteto. Nova neposredna in ciljno usmerjena podpora ukrepom za privabljanje občinstva naj bi pritegnila novo občinstvo ter s tem povečala potrošniško povpraševanje, res pa je, da je ta učinek negotov in bo zanj potreben dolgoročen pristop. Vključevanje predhodno izključenih socialnih skupin bi lahko prispevalo v večji socialni koheziji. Koristi večjega povpraševanja bi se prenašale po vrednostni verigi, kar bi spodbudilo večje kroženje del in nove tokove prihodkov ter izboljšalo konkurenčnost sektorja.

Z lažjim dostopom kulturnih in ustvarjalnih sektorjev do financ bo **novi finančni instrument** povečal zmožnost teh sektorjev za privabljanje zasebnih naložb, okrepil njihovo finančno zmogljivost in tržni potencial njihovih del, kar bo izboljšalo njihovo konkurenčnost ter odprlo nove priložnosti za rast in nova delovna mesta. Instrument bo poleg tega v nekaterih primerih zmanjšal odvisnost MSP od javnih subvencij, pri drugih pa odprl nove tokove prihodkov.

Podpora **nadnacionalnemu sodelovanju na področju politik** bo povečala razpoložljivost primerljivih podatkov, ki se bodo lahko uporabili pri učinkovitejšemu oblikovanju politik. To lahko okrepi okvire nacionalnih politik za kulturne in ustvarjalne sektorje ter prispeva k sistemskim spremembam. Možnost preskušanja novih poslovnih modelov ter izmenjave izkušenj in znanja v zvezi s tem bo sektorjem pomagala pri prilagajanju na digitalni premik, saj bo omogočila nova delovna mesta in priložnosti za rast.

3.3. Dodana vrednost EU

Cilj ukrepanja na ravni EU bo doseči sistemski učinek in podpreti razvoj politik. V tem smislu bo evropska dodana vrednost zajemala:

- nadnacionalno naravo dejavnosti in njihovega vpliva, ki bo dopolnila nacionalne in mednarodne programe ter druge programe EU;
- ekonomijo obsega in kritično maso, ki ju lahko spodbudi podpora EU, kar omogoči učinek vzvoda na dodatna sredstva;
- nadnacionalno sodelovanje, ki lahko spodbudi izčrpnnejše, hitrejša in učinkovitejša odgovora na globalne izzive in lahko ima dolgoročne sistemske učinke na sektor;

- zagotovitev bolj enakovrednega položaja v evropskih kulturnih in ustvarjalnih sektorjih, tako da se upoštevajo države z nizko proizvodno zmogljivostjo in/ali države ali regije z geografsko in jezikovno omejenim območjem.

4. Ključni vidiki izvajanja programa

4.1. Način upravljanja

Veliko večino donacij v okviru sklopov Kultura in MEDIA bo še naprej upravljala Izvajalska agencija za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo (EACEA) z razpisi za zbiranje predlogov. Različne ocene so potrdile, da je to stroškovno učinkovit način upravljanja čezmejnih projektov. Mreža informacijskih točk (sedanje kulturne kontaktne točke in centri MEDIA) bo še naprej zagotavljala informacije in nasvete pri izpolnjevanju vlog v okviru programa. Sredstev ne bodo prerazporejali.

Nekatere vidike programa bo neposredno upravljala Komisija. Mednje spadajo posebni ukrepi, vključno z nagradami, sodelovanje z mednarodnimi institucijami, vključno z mednarodnimi avdiovizualnimi skladi za koprodukcijo, ter financiranje za evropske prestolnice kulture in znake evropske dediščine.

Za upravljanje finančnega instrumenta za kulturne in ustvarjalne sektorje bo kot tretja oseba pooblaščen finančna institucija, najverjetneje Evropski investicijski sklad (EIS) zaradi narave strokovnega znanja, ki je potrebno za upravljanje takega instrumenta.

4.2. Porazdelitev proračuna

Programski odbor bo sodeloval pri pripravi letnega delovnega programa. V skladu s sedanjo prakso bodo po posvetovanju z odborom objavljeni podrobnejši razpisi za zbiranje predlogov, v katerih bodo določeni natančna merila, pričakovani rezultati, ciljno občinstvo in načrtovani proračuni.

4.3. Poenostavitev

Precejšnje število poenostavitev je bilo že uvedenih za upravljanje sedanjih programov Kultura in MEDIA. Kljub temu bodo v program Ustvarjalna Evropa uvedene nadaljnje izboljšave.

Kot že navedeno, se bo število razpisov za zbiranje predlogov, ki jih upravlja EACEA v okviru sklopa Kultura, zmanjšalo z 9 na 4. Na splošno se bodo več uporabljale pavšalne stopnje, več bo sklepov o odobritvi donacije in okvirnih partnerskih sporazumov, uvedeni bodo elektronska prijava in poročanje za vse ukrepe ter elektronski portal za zmanjšanje papirne dokumentacije za prosilce in upravičence.

Drug pomemben ukrep za poenostavitev bo združitev dveh informacijskih mrež za izkoriščenje ekonomije obsega, večjo preglednost za javnost, ki bo imela tako samo eno vstopno točko EU, in kakovostnejšo storitev.

Uvedba enotnega programskega odbora bi prispevala tudi k stroškovno učinkovitejšemu in varčnejšemu upravljanju programa, ne samo s prihranki pri stroških za izvajanje, ampak tudi z večjo učinkovitostjo zaradi močnejših sinergij med zadevnimi politikami in sektorji.

Finančni instrument bo z učinkom finančnega vzvoda, ki ga bo omogočil, in ponovno uporabo obnovljivih sredstev izboljšal uporabo sredstev EU, kar bo Komisiji zagotovilo večjo učinkovitost kot tradicionalne donacije upravičencem.

Komisija se je pri pripravi predloga novega programa posvetovala s številnimi zainteresiranimi stranmi. V dialogu s temi zainteresiranimi stranmi ter zlasti z državami članicami in Evropskim parlamentom si bo še naprej prizadevala za nadaljnji razvoj te nove vizije in strategije za kulturne in ustvarjalne sektorje v Evropi.